

२०७९ आश्वीन ३० गते

४२ औं विश्व खाद्य दिवस

“उत्पादन पोषण र वातावरणमा सुधार: सुखी जीवनको आधार”

“LEAVE NO ONE BEHIND, Better production, better nutrition, a better environment, and a better life”

प्रेष विज्ञप्ती

४२ औं विश्व खाद्य दिवस समारोह समितीका सभाध्यक्षज्यू, प्रमुख अतिथिज्यू, उपस्थित सम्पूर्ण अतिथि गण, सञ्चारकर्मी, कृषक दाजुभाई तथा दिदी बहिनी महानुभावहरु, ४२ औं विश्व खाद्य दिवसको शुभ अवसरमा सबैलाई हार्दिक स्वागत अभिवादन गर्दछु। यो वर्ष विश्व खाद्य दिवसको नारा “उत्पादन पोषण र वातावरणमा सुधार: सुखी जीवनको आधार” (**“LEAVE NO ONE BEHIND, Better production, better nutrition, a better environment, and a better life”**) भन्ने रहेको व्यहोरा यहाँहरूलाई जानकारी गराउँदछौं।

विश्वको खाद्य समस्यालाई एकतावद्ध र रणनीतिक रुपमा सम्बोधन गर्ने ध्येयले विश्व खाद्य तथा कृषि संगठन (FAO) को आह्वानमा वि.सं.२०३८ देखि विश्व खाद्य दिवस मनाउन थालिएको हो। संयुक्त राष्ट्रसंघको खाद्य तथा कृषि संगठन स्थापना भएको दिनको सम्झनामा मनाईने विश्व खाद्य दिवस यो वर्ष देखि ४२ औं वर्षमा प्रवेश गरेको छ। नेपालले वि.सं.२०३८ देखि नै खाद्य दिवस मनाउदै आएको छ। यस वर्ष उदयपुर जिल्लाको उदयपुरगढी गाउँपालिकामा कृषि, खाद्य र पोषण सुरक्षाको क्षेत्रमा कार्यरत विभिन्न संघ संस्था का सदस्यहरु र कृषकहरुको सहभागितामा मा.वि.स्तरीय निबन्ध विभिन्न प्रतियोगितात्मक कार्यक्रम गरि पुरस्कार वितरण गरिदैछ।

४२ औं विश्व खाद्य दिवसको नाराले उत्पादन वढाई पोषण र वातावरणमा सुधार ल्याउने तथा भोकमरी र गरिबी घटाउनमा कृषि उत्पादन/वितरणमा सामाजिक सुरक्षाको महत्वलाई विश्वव्यापी रुपमा ध्यानाकर्षण गर्न खोजेको छ। निरन्तर रुपमा उपयुक्त सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमहरुवाट गरिव कृषक समुदायहरुलाई आर्थिक अभाव टार्न तथा जोखिम व्यवस्थापन गरी धेरै फाइदा लिन सघाउँछ। जब सामाजिक सुरक्षा स्किमहरु ठूलो रुपमा लागु हुनेछन्, यसले समग्र देश र विश्वका गरिव समुदायहरुको उन्नती गरी समग्र विश्ववाट नै भोकमरी तथा गरिबी घटाउन सहयोग गर्नेछ। सामाजिक सुरक्षाका कार्यक्रमहरुको विश्वव्यापी रुपमा विस्तार भएपनि विश्वका थोरै मात्र समुदाय आधारभूत सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमवाट लाभान्वित भएका छन्। त्यसैले यस विश्व खाद्य दिवसले राष्ट्रिय विकास एजेण्डाहरुमा गरीब कृषकहरुको सामाजिक सुरक्षालाई प्राथमिकतामा राखी कृषि उत्पादनमा वृद्धि गरी पोषणमा सुधार ल्याई ग्रामीण गरिबी घटाउन सहयोग पुर्याउने अपेक्षा गरिएको छ।

आजको विश्व खाद्य तथा पोषण सुरक्षाको अभाव आक्रान्त छ । विश्वको खाद्य उत्पादनले सबै मानिसहरूलाई खान पुग्ने अवस्था देखिन्छ । धेरैपै खाद्यान्नको ठूलो मात्रा औद्योगिक क्षेत्रहरूमा (इथानोल, पशु आहार आदि) उपयोग, भु-पर्यावरणको निरन्तर खलन, गरिबहरूको घट्टो खाद्यान्न क्रय शक्ति, गरिब देशहरूले कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्व घटाउन नसक्नु तथा विद्यमान बजार र वितरण प्रणालीले विश्वका गरिब तथा निमुखा समुदायलाई यथोचित लाभ पुर्याउन नसक्नु आदिको कारणबाट आज पनि विश्वका करिब ८० करोड भन्दा बढी मानिसहरू खाद्य असुरक्षित छन् ।

विश्वकै इतिहास हेर्ने हो भने पनि दोस्रो विश्वयुद्ध पछिको समयमा खाद्यान्न खोजीमा लाखौं मान्छेहरू एक ठाँउबाट अर्को ठाँउमा अनि एउटा देश बाट अर्कोमा बसाई सरेको देखिन्छ, बसाईसराई र खाद्यान्नको सुरक्षा एउटा गहन सम्बन्ध भएको तथ्य हो । एक ठाँउबाट अर्को ठाँउमा बसाई सर्दा आगमन बिन्दुमा भएको सीमित खाद्यान्न र उत्पादकत्वमा हास आउने कारणले खाद्यान्न सङ्कट विकसित ठाँउमा भन् धेरै हुने सम्भावना छ ।

५० वर्ष अगाडीको सहर र आजको सहर तुलना गर्ने हो भने उब्जाउने हात भन्दा खाने मुख मात्र बढेका छन्, खाद्यान्न सङ्कट व्यवस्थापनका लागि यो एउटा समस्या हो । प्रविधि, सञ्चार र भौतिक पूर्वाधारमा रमाइरहेको विश्वलाई सुस्तरी खाद्यान्न उत्पादन तर्फ लगानी र उत्साह घटेकाले हुने भावी समस्या प्रति जागृत गराउन पनि विश्व खाद्य दिवस महत्त्वपूर्ण छ । एउटा तथ्यांकका अनुसार सन् २०२५ सम्म विश्वमा खाद्यान्न अभाव भएर विकसित देशका ठुला ठुला निगमहरू विकासोन्मुख देशका खाली जमिनमा कृषि गर्न लगानी गर्ने दावा गरिएको छ ।

संसारका न्यूनतम आर्थिक अवस्था भएका विपन्न वर्गहरूमा कृषक, माछा मार्ने मान्छेहरू र घरपालुवा जनावर पाल्ने जस्ता पेशा गर्ने मान्छेहरू छन् जसलाई बढ्दो पृथ्वीको तापक्रम, प्रकृति अनि मौसम सम्बन्धी बारम्बार हुने प्रकोपहरूले धेरै दुःख दिने गर्दछ । अर्कोतर्फ पृथ्वीको जनसङ्ख्या पनि दिनानुदिन बढ्दो क्रममा छ र बढ्दो जनसङ्ख्याको यो अनुपातलाई खाद्यान्न पर्याप्तता तर्फ लैजान कृषिका पारम्परिक विधिहरूलाई पनि जलवायु परिवर्तन अनुकूल बनाउँदै अझ उत्पादनमुखी र व्यवसायीकरण गर्न जरुरी छ । थोरै जमिनमा पनि मौसम तथा बेमौसमी कृषि गरेर धेरै भन्दा धेरै उत्पादन सक्नु, खाद्यान्नको एकदमै मितव्ययी प्रयोग गर्नु आजको आवश्यकता हो । खाद्यान्न वितरण गर्ने प्रणालीहरू पृथ्वीका तमाम जीवनसम्म समान, सहज रूपले नीतिसम्मत पुऱ्याउन आवश्यक छ ।

नेपालको परिदृश्य पनि विश्वको स्थितिसँग मिल्दो जुल्दो देखिन्छ । नेपालको राष्ट्रिय खाद्यान्न उत्पादनले यहाँ बसोवास गर्ने सबैलाई पुग्ने देखिएता पनि पछिल्लो सर्वेक्षणबाट करिब ३५ लाख अर्थात १३ प्रतिशत जनसंख्या खाद्य असुरक्षित छन् भने ४२ वटा पहाडी तथा दुर्गम जिल्लाहरूमा वर्षेनी खाद्य असुरक्षा हुने गर्दछ । त्यसैगरी ५ वर्ष भन्दा मुनिका ४२ प्रतिशत बाल बच्चाहरूमा कुनै न कुनै प्रकारको कुपोषणको समस्या रहेको छ । युनिसेफ नेपालको हालको तथ्यांकमा रहे अनुसार विगतको दुई दशकमा बालवालीकामा न्यून पोषणको दर उल्लेखनीय रूपमा घटेको छ । सन् १९९६ मा ५७% रहेको पुडकोपन

(उमेर अनुसारको उचाई नहुनु) को संख्या सन् २०१६ मा घटेर ३६% पुगेको छ। सोही समयावधिमा न्युन वजन (उमेर अनुसारको वजन नहुनु) ४२% बाट घटेर २७% पुगेको छ र ख्याउटेपन (उचाई अनुसारको वजन नहुनु) १५% बाट घटेर १०% पुगेको छ।

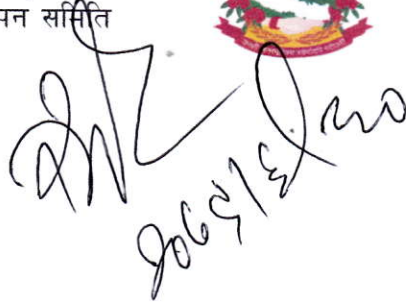
यसैगरी विभिन्न समयहरूमा खाद्यान्न आयात गरिने मुलुकहरूले गर्दै आएको घोषित/अघोषित नाकाबन्दी तथा खाद्यान्न आयात निर्यातमा हुने गरेको प्रतिवन्ध आदिबाट नेपालको खाद्य सुरक्षामा नकरात्मक प्रभाव परिरहेको छ।

यस अवसरमा “खाद्यान्नमा परनिर्भरता सहन सकिन्न” भन्ने आशय सहित कृषि क्षेत्रको दिगो विकासका लागि आधुनिकरण र व्यवसायीकरण गर्न, कृषक र कृषिको संरक्षणका लागि राज्यस्तरबाट कृषकहरूलाई उचित प्रोत्साहन(अनुदान, सहज ऋण, कृषि उत्पादन सामाग्री आपूर्ति आदिको व्यवस्था गर्न) तथा यूवाहरूलाई कृषि क्षेत्रमा सक्रिय सहभागी हुन आह्वान गर्दछौं।

अन्त्यमा उदयपुरगढी गाउँपालिका कार्यालयको निमन्त्रणालाई स्वीकार गरी आफ्नो अमूल्य समय यो कार्यक्रमलाई अर्पित गर्ने सबै तह र तप्काका पदाधिकारी लगायत सम्पूर्ण उपस्थित महानुभाव प्रति हार्दिक धन्यवाद दिदै विजयादशमी, दिपावली र छठ पर्वको मंगलमय शुभकामना दिन चाहन्छौं। धन्यवाद।

रमेश राई
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत तथा
अध्यक्ष, समारोह व्यवस्थापन समिति

२०७५/१३/२०